

Pismo Związku Polaków w Rumunii

Polonus

2 (323) 2024

Revista Uniunii Polonezilor din România

Drogie Panie,

*Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet
proszę przyjąć najszczerze życzenia
zdrowia, szczęścia i wszelkiej pomyślności.*

*Nie tylko od święta, ale i na co dzień
niech towarzyszy Paniom uśmiech,
poczucie spełnienia w życiu zawodowym i osobistym
oraz miłość najbliższych i przyjaciół.*

Z wyrazami najgłębszego szacunku,

Prezes Związku Polaków w Rumunii
Poseł Gerwazy Longher

Stimate Doamne,

*Cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii
Vă rog să primiți cele mai sincere urări
de sănătate, noroc și prosperitate.*

*Nu doar cu această ocazie,
ci în fiecare zi să aveți zâmbetul pe față,
să fiți împlinite atât în viața profesională,
cât și în cea personală,
și să simțiți mereu dragostea familiei și a prietenilor.*

Cu deosebit respect,

Președintele Uniunii Polonezilor din România
Deputat Ghervazen Longher

Dzień Babci i Dziadka

Miłość, która wiąże dziadków z wnukami, jest jedną z najpiękniejszych relacji rodzinnych. Dziadkowie i wnuki uczą się od siebie nawzajem. To wymiana wiedzy i doświadczeń, która tworzy pomost między pokoleniami. To niezwykła podróż, która ubogaca zarówno dziadków, jak i wnuki, tworząc trwale wspomnienia i więzi rodzinne. Dziadkowie to nasz skarb i bezcenny most łączący przeszłość z teraźniejszością.

Od dziadków i babć dzieci uczą się o świecie, poznają rodzinne tradycje. Seniorzy mają wiedzę i doświadczenie, którymi mogą się podzielić, a dzieci to bardzo wdzięczni i chłonni słuchacze. Dziadkowie są stróżami tradycji, przekazując wnukom historię rodziny, wartości kulturowe i umiejętności życiowe. To im zawdzięczamy swoje dziedzictwo, swoje korzenie.

Dzień Babci i Dziadka to dla nas szczególna okazja, żeby odwdziaczyć się za te wszystkie lata troski, miłości i opieki względem nas. Za to, co otrzymaliśmy od swoich dziadków.

W Polsce aż dwa dni poświęcone są dziadkom. Dzień Babci świętuje się 21 stycznia, a Dzień Dziadka obchodzony jest dzień później – 22 stycznia.

21 stycznia br., w parafiach w Nowym Sokońcu, Pleszy, Pojanie Mikuli oraz Kaczyce zostały odprawione Msze św. w intencji dziadków. Po nich dzieci zaprezentowały krótki program dla nich złożony z wierszyków i piosenek, a Związek Polaków w Rumunii wraz ze swoim prezesem Gerwazym Longherem zaoferował poczęstunek zarówno najmłodszym, jak i seniorom. W Nowym Sokońcu w wydarzeniu uczestniczyli również wiceprezesa Związku Polaków w Rumunii: Ștefania Carmen Zielonka i Ștefan Longher.

Drozy Dziadkowie, dziękujemy za wszystkie dni, które wspólnie przeżyliśmy. Jesteśmy wdzięczni za każdą pogodną chwilę, za uśmiech, miłość i dobrą radę. Za to, że zawsze można na Was polegać i zawsze liczyć na pomoc i wsparcie. Życzymy Wam dużo zdrowia, ciepła i wspaniałych chwil spędzonych z wnukami. Kochamy Was bardzo!

Ștefania Carmen Zielonka

Zdjęcia nadesłane przez uczestników | Fotografii trimise de către participanți

Ziua Bunicilor

Dragostea care îi leagă pe bunici și nepoți este una dintre cele mai frumoase relații de familie.

Atât bunicii, cât și nepoții învață unii de la ceilalți. Este un schimb de cunoștințe și experiență care creează legături puternice între generații. Este o călătorie extraordinară care îi îmbogățește atât pe bunici, cât și pe nepoți, creând amintiri de durată și legături de familie. Bunicii sunt bogăția noastră și o punte neprețuită între trecut și prezent.

De la bunici, copiii învață despre lume, învață despre tradițiile familiei. Seniorii au cunoștințe și experiențe de împărtășit, iar nepoții sunt niște ascultători foarte recunoscători și receptivi. Bunicii sunt păstrătorii tradiției, transmitând nepoților lor istoria familiei, valorile culturale și principiile de viață. Mulțumită bunicilor ajungem să ne cunoaștem moștenirea, rădăcinile.

Există zile în Polonia în care avem ocazia să le mulțumim în mod special pentru toți anii de dragoste și grijă, pentru tot ceea ce am primit de la bunicii noștri. Sărbătorim Ziua Buniciei pe 21 ianuarie, iar cea a Bunicului o zi mai târziu – pe 22 ianuarie.

Pe data de 21 ianuarie a.c., în parohiile din Solonețu Nou, Pleșa, Poiana Micului și Cacica au fost celebrate liturghii în intenția bunicilor, după care copiii au recitat poezii și au interpretat cântece pentru bunicii lor, iar Uniunea Polonezilor din România, prin președintele său, Ghervazen Longher a oferit celor mici, cât și seniorilor o masă caldă. La Solonețu Nou au fost prezenți și vicepreședinții Uniunii Polonezilor din România: Ștefania Carmen Zielonka și Ștefan Longher.

Dragi bunici, vă mulțumim pentru toate zilele pe care le-am petrecut împreună. Suntem recunoscători pentru fiecare moment de bucurie, pentru zâmbetul, dragostea și sfaturile voastre, pentru faptul că ne putem baza întotdeauna pe voi și că putem conta mereu pe ajutorul și sprijinul vostru. Vă dorim multă sănătate, căldură și momente minunate alături de nepoții dumneavoastră. Vă iubim foarte mult!

W pamięć o legionistach polskich

24 stycznia br. Związek Polaków w Rumunii zorganizował uroczystość upamiętniającą polskich legionistów poległych w bitwie pod Kirlibabą. Mogiła w Kirlibabie to jedno z tych ważnych historycznie dla Polaków miejsc na szlaku walk polskich legionistów w Karpatach w okresie pierwszej wojny światowej. Jedyne takie miejsce na Bukowinie (mogiła polskich legionistów znajduje się także w Maramureżu, w miejscowości Berbești).

Bitwa pod Kirlibabą stoczona została w dniach 18-22 stycznia 1915 r. pomiędzy wojskami rosyjskimi a austro-węgierskimi, w skład których wchodziła także wschodnia grupa legionistów polskich generała Karola Trzaski-Durskiego. To właśnie legionistom, dowodzonym przez Zygmunta Zielińskiego powierzono zadanie sforsowania rosyjskich pozycji w dolinie Złotej Bystrzycy. Po kilkudniowych zaciętych walkach w niezwykle trudnych zimowych warunkach, dzięki niezłomnej postawie polskich legionistów 22 stycznia Rosjanie podjęli decyzję o odwrocie. Zajęcie Kirlibaby pozwoliło zatrzymać pochód armii rosyjskiej na Siedmiogród i otworzyło wojskom austro-węgierskim drogę na Bukowinę i do Galicji.

W walkach o Kirlibabę zginął porucznik Stanisław Strzelecki i 11 innych legionistów. Pochowano ich 23 stycznia w pobliżu kościoła rzymskokatolickiego pw. św. Ludwika króla w Kirlibabie. To tam właśnie, przy ich zbiorowej mogile od kilku już lat Związek Polaków w Rumunii organizuje obchody z udziałem dzieci i młodzieży polonijnej z zespołów „Sołonzanka” z Nowego Sołońca, kierowanego przez Anę Zielonką oraz „Mała Pojana” z Pojany Mikuli, kierowanego przez Agnieszkę Polacec. W tym roku towarzyszyli im żołnierze 13 zmiany Polskiego Kontyngentu Wojskowego stacjonującego w Krajowej z kapelanem ks. ppor. Piotrem Sokołowskim oraz prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher, wiceprezes Ștefania Carmen Zielonka, a także kapelan Polaków z diecezji Jassy i proboszcz w Nowym Sołońcu ks. dr Stanisław Jan Kucharek.

Uroczystości rozpoczęła Msza święta odprawiona przez kapelana Polskiego Kontyngentu Wojskowego ks. ppor. Piotra Sokołowskiego i ks. Stanisława Jana Kucharkę. Kazanie wygłosił ks. Piotr, a mówił w nim o różnych rodzajach miłości, w szczególności o miłości do ojczyzny, a także o patriotyzmie, o go-

În memoria legioniștilor polonezi

Pe 24 ianuarie a.c., Uniunea Polonezilor din România a organizat o manifestare de comemorare a legioniștilor polonezi căzuți în timpul bătăliei de la Cârlibaba. Mormântul lor este unul dintre acele locuri importante din punct de vedere istoric pentru polonezi, aflat pe drumul luptelor purtate de legioniștii polonezi în Munții Carpați în timpul Primului Război Mondial. Este singurul loc de acest fel din Bucovina (un mormânt al unor legioniști polonezi se află și în Maramureș, în satul Berbești).

Bătălia de la Cârlibaba s-a purtat în zilele de 18-22 ianuarie 1915 între armata Imperiului Rus și cea austro-ungară, din care făcea parte și un grup estic de legioniști polonezi ai generalului Karol Trzaska-Durski. Legioniștii, comandați de Zygmunt Zieliński, au fost cei cărora li s-a încredințat misiunea de a ataca pozițiile rusești din valea Bistriței Aurii. După mai multe zile de lupte crâncene în condiții de iarnă extrem de dificile, datorită curajului și perseverenței legioniștilor polonezi, în ziua de 22 ianuarie rușii au decis să se retragă. Recucerirea localității Cârlibaba a oprit avansul armatei imperiale ruse către Transilvania și a deschis calea trupelor austro-ungare spre Bucovina și Galicția.

În urma luptelor de la Cârlibaba au căzut locotenentul Stanisław Strzelecki și alți 11 legioniști. Au fost înmormântați pe 23 ianuarie lângă biserica romano-catolică „Sfântul Ludovic” din Cârlibaba. La mormântul lor Uniunea Polonezilor din România organizează de mai mulți ani o manifestare comemorativă, cu participarea copiilor și tinerilor polonezi din ansamblurile „Sołonzanka” din Solonețu Nou, condus de Ana Zielonka și „Mała Pojana” din Poiana Micului, condus de Agneșca Polacec. În acest an aceștia au fost însoțiți de soldați ai schimbului 13 al Contingentului Militar Polonez care staționează la Craiova, veniți împreună cu capelanul pr. sublocotenent Piotr Sokołowski, precum și de președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, vicepreședintele Ștefania Carmen Zielonka și de capelanul polonezilor din dieceza de Iași și paroh la Solonețu Nou, pr. dr. Stanislav Ioan Cucharec.

Manifestările au început cu o Sfânta Liturghie celebrată de capelanul Contingentului Militar Polonez, pr. slt. Piotr Sokołowski și pr. Stanislav Ioan Cucharec. Predica a fost rostită de părintele Piotr, în care a vorbit despre mai multe feluri de iubire, în special despre iubirea față de patrie, precum și des-

towości poświęcenia się dla swego kraju, o ofierze, jaką polscy legioniści złożyli za ojczyznę.

Po mszy na mogile legionistów poległych w bitwie pod Kirlibabą złożono kwiaty, zapalono znicze i odmówiono modlitwę. Polscy żołnierze oddali legionistom honor.

Po tej ceremonii prezes Związku Polaków w Rumunii zaprosił wszystkich na obiad.

pre patriotism, despre disponibilitatea de a se sacrifica pentru propria țară și despre jertfa pe care legionistii polonezi au făcut-o pentru patria lor.

După slujbă, la mormântul legionistilor polonezi căzuți în bătălia de la Cârlibaba s-au depus flori, s-au aprins lumânări și s-a rostit o rugăciune. Soldații polonezi au adus legionistilor onorul militar.

După această ceremonie, președintele Uniunii Polonezilor din România i-a invitat pe toți la un prânz.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru
Foto: Ștefania Carmen Zielonka

„Joi Grasă” celebrată de comunitatea poloneză din Suceava

Joi, 8 februarie ac., comunitatea poloneză din Suceava alături de reprezentanți ai comunităților poloneze din Bucovina s-au întâlnit la restaurantul Brădet pentru a sărbători „Joi Grasă” – ultima zi de joi înainte de Postul Mare. Cu joi grasă începe ultima săptămână de carnaval înainte de Postul Mare – obicei străvechi păstrat de comunitatea poloneză din România, dar și de polonezii din întreaga lume.

Președinta comunității poloneze din Suceava, Alina Valentina Marcu a urat bun venit oaspeților prezenți, iar președintele Uniunii Polonezilor din România – deputatul Ghervazen Longher a subliniat că nimic altceva nu poate defini mai bine spiritul unui popor decât străvechile sale tradiții și obiceiuri, iar menținerea și transmiterea lor tinerei generații reprezintă unul dintre obiectivele uniunii.

La eveniment au participat: Ion Lungu – primarul municipiului Suceava, Niculai Barbă – vicepreședintele Consiliului Județean Suceava, pr. Alois Farțadi – decan de Bucovina, pr. Mihai Cobziuc – consilier eparhial la Biroul de Relații cu Minoritățile din cadrul Cancelariei Eparhiale a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Cristina Maria Albu – inspec-

Spotkanie suczawskiej Polonii w Tłusty Czwartek

W czwartek, 8 lutego suczawska Polonia oraz przedstawiciele społeczności polskiej z całej Bukowiny spotkali się w restauracji Brădet w Suczawie, aby wspólnie świętować ostatki w Tłusty Czwartek – ostatni czwartek przez Wielkim Postem, rozpoczynający ostatni tydzień karnawału. Ostatkowe zwyczaje obchodzą Polacy w kraju i na całym świecie, w tym też Polacy mieszkający w Rumunii.

Gości powitała prezes suczawskiej filii Związku Polaków w Rumunii Alina Valentina Marcu, a prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher zwracając się do zebranych podkreślił, że nic bardziej nie określa ducha narodu niż jego tradycje i obyczaje i że zachowanie ich i przekazanie młodemu pokoleniu jest jednym z ważniejszych celów Związku Polaków w Rumunii.

W wydarzeniu udział wzięli także goście: burmistrz Suczawy Ion Lungu, wiceprzewodniczący Rady Wojewódzkiej Niculai Barbă, dziekan Bukowiny ks. Alois Farțadi, radca ds. relacji z mniejszościami narodowymi w prawosławnym arcybiskupstwie Suczawy i Radowiec ks. Mihai Cobziuc, inspektor ds. mniejszości w Wojewódzkim Kura-

tor pentru minorități în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava, Ștefania Carmen Zielonka – vicepreședinte a Uniunii Polonezilor din România, președinții comunităților poloneze din Bucovina și membrii ai uniunii.

Simona Spaine și Emi Calistru, au prezentat semnificația acestei sărbători și cum este celebrată în Polonia, iar ansamblul muntenilor polonezi „Mała Pojana” a adus o pată de culoare serii pregătind un frumos program artistic alcătuit din cântece și dansuri tradiționale poloneze.

„Lăsata Secului” sau „Ostatki” este marcată în fiecare an de comunitățile poloneze din Bucovina, dându-ne ocazia să ne întâlnim și să transmitem copiilor și tinerilor obiceiurile poloneze moștenite, precum și pentru a cunoaște și a degusta preparatele specifice din bucătăria tradițională poloneză.

În Polonia, simbolul acestei sărbători este obiceiul de a mânca gogoși. În această zi, în Polonia se înregistrează vânzări record în materie de gogoși. Cine se pricepe, le coace acasă, iar alții trebuie să stea la cozi interminabile pentru a le cumpăra. Obiceiul spune că, dacă nu mănânci o gogoasă în joia grasă, nu poți conta pe noroc.

Alina Valentina Marcu

Foto: Iuliana Agneșca Dascălu

torium Szkolnym Cristina Maria Albu, wiceprezes Związku Polaków w Rumunii Ștefania Carmen Zielonka, prezesi lokalnych polskich organizacji z całej Bukowiny oraz ich członkowie.

Simona Spaine i Emi Calistru na początek opowiedzieli o zwyczajach panujących tego dnia w Polsce. Spotkanie uświetnił także występ zespołu polskich górali „Mała Pojana” z Pojany Mikuli, który przygotował piękny program artystyczny z tradycyjnymi polskimi pieśniami i tańcami.

Ostatki obchodzone są co roku we wszystkich polskich środowiskach na Bukowinie, będąc okazją do spotkania i przekazania dzieciom i młodzieży polskich zwyczajów, a także okazją do poznania i posmakowania tradycyjnych polskich potraw.

Symbolom Tłustego Czwartku jest w Polsce zwyczaj jedzenia pączków. W ten właśnie dzień odnotowuje się rekordową ich sprzedaż. Kto potrafi, smaży je w domu, inni ustawiają się po nie w długich kolejkach. Zwyczaj mówi, że bez zjedzenia pączka w Tłusty Czwartek, nie można liczyć na powodzenie.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Etapa județeană a Olimpiadei de limba și literatura maternă polonă

În perioada 9-10 februarie 2024 a avut loc etapa județeană a Olimpiadei de limba și literatura maternă polonă. Aceasta a fost organizată de Inspectoratul Școlar Județean Suceava (reprezentată de inspectorul școlar pentru minorități, prof. Cristina-Maria Albu) în colaborare cu Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului, Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului și cu sprijinul Uniunii Polonezilor din România.

Olimpiada wojewódzka literatury i języka polskiego ojczystego

W dniach 9-10 lutego 2024 r. odbył się wojewódzki etap olimpiady literatury i języka polskiego ojczystego, zorganizowany przez Wojewódzkie Kuratorium Szkolne w Suczawie (reprezentowane przez inspektora szkolnego ds. mniejszości Cristinę-Marię Albu) we współpracy ze Szkołą Podstawową im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli, Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului i przy wsparciu Związku Polaków w Rumunii.

La deschiderea olimpiadei a participat și președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher.

Olimpiada s-a desfășurat conform Regulamentului specific de organizare și desfășurare a olimpiadei de limba maternă polonă aprobat de Ministerul Educației în 2024 respectându-se legislația în vigoare.

Pentru această etapă s-au calificat elevi din clasele V-XII, fiind al doilea an în care s-a aprobat participarea copiilor din clasele V-VI.

Proba orală a elevilor de liceu a avut loc la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului pe 9 februarie, fiindu-le verificate cunoștințele despre operele literare alese, precum și cunoștințele despre istoria literaturii.

Probele scrise s-au desfășurat în data de 10 februarie la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului. Elevii de la liceu au avut două probe scrise: gramatică și compunere. Subiectele pentru elevii din clasele IX-XII au fost trimise de Comisia Centrală a Olimpiadei internaționale de limba și literatura polonă din Varșovia (Polonia).

La etapa județeană s-au acordat următoarele premii:

La clasa a V-a locul I a fost obținut de Claudia Faustâna Balac de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului, locul al II-lea de Paula Rotundu de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului și Adelin Iustin Bălănică de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou, iar locul III de Andreea Iasmina Gavliuc, Maria Patricia Zielonka și Andrei Rafael Andronic, toți trei elevi la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou. În schimb mențiune au obținut: Mateia Gabriela Dascălu, Juliana Alecsandra Droșceac, Adela Ana Maria Halițchi, Darius Emanuel Creangă, Darius Francisc Polaczek, Iosif Denis Stașcovean de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou.

La clasa a VI-a locul I a fost obținut de Claudia Catargiu de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului, locul al II-lea de Nicoleta Gabriela Droșceac de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou și de Ewa Emilia Marculeac de la Școala Gimnazială din Pârteștii de Sus, iar locul al III-lea de Claudia Chachula de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou. Mențiune au obținut Iasmina Gabriela Poleacec, Florina Maria Șporneac de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou și

W otwarciu olimpiady uczestniczył również prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher.

Olimpiada odbyła się zgodnie z obowiązującym Regulaminem organizacji i przebiegu olimpiady literatury i języka polskiego ojczystego zatwierdzonym przez Ministerstwo Edukacji na rok 2024.

W etapie wojewódzkim rywalizowali uczniowie klas V-XII, już po raz drugi do udziału dopuszczeni zostali także uczniowie klas V i VI.

9 lutego w Colegiu im. Alexandru cel Bun uczniowie szkół średnich przystąpili do części ustnej, podczas której sprawdzono ich wiedzę na temat wybranych dzieł literackich, a także znajomość historii literatury.

Sprawdziany pisemne odbyły się 10 lutego w Szkole Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli. Uczniowie szkół średnich przystąpili do dwóch sprawdzianów pisemnych: z gramatyki i wypracowania. Zadania dla nich przygotował Komitet Centralny Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Warszawie.

Podczas olimpiady wojewódzkiej przyznano następujące nagrody:

Spośród uczniów klas V miejsce I uzyskała Claudia Faustâna Balac ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli, miejsce II – Paula Rotundu, także ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli i Adelin Iustin Bălănică ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu, a miejsce III – Andreea Iasmina Gavliuc, Maria Patricia Zielonka i Andrei Rafael Andronic ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu. Wyróżnienia otrzymali natomiast: Mateia Gabriela Dascălu, Juliana Alecsandra Droșceac, Adela Ana-Maria Halițchi, Darius Emanuel Creangă, Darius Francisc Polaczek i Iosif Denis Stașcovean ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu.

Spośród uczniów klas VI miejsce I uzyskała Claudia Catargiu ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli, miejsce II – Nicoleta Gabriela Droșceac ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu i Ewa Emilia Marculeac ze Szkoły Podstawowej w Pârteștii de Sus, a miejsce III – Claudia Chachula ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu. Wyróżnienia otrzymali: Iasmina Gabriela Poleacec, Florina Maria Șporneac ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu.

Gabriel Pamparău de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului.

La clasa a VII-a locul I – Daria Yasmina Longher, Marian Daniel Dorosceac de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou și Ștefan Emanuel Calistru de la Școala Gimnazială Nr. 1 din Suceava, locul II – Janinka Anastazia Andronic, Mario Lucian Bălănică și Ricardo Drosceac de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou, locul III – Paula Simona Longer, Mariana Iustina Vavrîci de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou, Agatha Natalia Buganiuc și Davide Vlăduț Balac de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului. Mențiune au obținut: Maria Isabel Nimigean de la Școala Gimnazială din Cacica, Irina Mihaela Petrovsci, Ștefan Drosceac, Alexandru Anton Iedenac de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou și Eugen Vlăduț Marculak de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului.

La clasa a VIII-a locul I a fost obținut de Tereza Gabriela Hofman, locul al II-lea de Alexandra Pamparău și David Catargiu, locul al III-lea de Rafael Lehoțchi, iar mențiune a obținut Natalia Drozdec. Toți acești elevi sunt de la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului.

La clasa a IX-a locul I a fost câștigat de Eliza Maria Iedenac de la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava și Albert Cohut de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului, locul al II-lea de Amada Daiana Bieleș de la Colegiul Economic „Dimitrie Cantemir” din Suceava, locul al III-lea de Lucica Malițchi de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului. Mențiune a obținut Ștefan Piotrovski de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului.

La clasa a X-a locul I a fost câștigat de Darius Curuț, iar locul III de Letisia Rujîțchi, ambii elevi la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului.

La clasa a XI-a locul III a fost câștigat de Bianca-Carmen Polacec, iar mențiune au obținut Karolina-Gabriela Coman și David Revai, toți trei fiind elevi la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului.

La clasa a XII-a locul I a fost câștigat de Rafael Marculeac de la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava.

Uniunea Polonezilor din România va acorda premii elevilor care au obținut premiul I, II, III sau mențiune la etapa județeană.

cu oraz Gabriel Pamparău ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli.

Spośród uczniów klas VII miejsce I uzyskali: Daria Yasmina Longher i Marian Daniel Dorosceac ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sokońcu oraz Ștefan Emanuel Calistru ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Suczawie, miejsce II – Janinka Anastazia Andronic, Mario Lucian Bălănică i Ricardo Drosceac ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sokońcu, a miejsce III – Paula Simona Longer i Mariana Iustina Vavrîci ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sokońcu oraz Agatha Natalia Buganiuc i Davide Vlăduț Balac ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli. Wyróżnienia otrzymali: Maria Isabel Nimigean ze Szkoły Podstawowej w Kaczyce, Irina Mihaela Petrovsci, Ștefan Drosceac i Alexandru Anton Iedenac ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sokońcu oraz Eugen Vlăduț Marculak ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli.

Spośród uczniów klas VIII miejsce I uzyskała Tereza Gabriela Hofman, miejsce II – Alexandra Pamparău i David Catargiu, miejsce III – Rafael Lehoțchi oraz wyróżnienie Natalia Drozdec – wszyscy ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli.

Spośród uczniów klas IX miejsce I uzyskali Eliza Maria Iedenac z Colegiul Național im. Mihaia Eminescu w Suczawie i Albert Cohut z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului, miejsce II – Amada Daiana Bieleș z Colegiul Economic im. Dimitrie Cantemira w Suczawie, a miejsce III – Lucica Malițchi z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului. Wyróżnienie otrzymał natomiast Ștefan Piotrovski z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului.

Spośród uczniów klas X miejsce I uzyskał Darius Curuț, a miejsce III – Letisia Rujîțchi – oboje z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului.

Spośród uczniów klas XI miejsce III uzyskała Bianca-Carmen Polacec, a wyróżnienie otrzymali Karolina-Gabriela Coman i David Revai – wszyscy z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului.

Spośród uczniów klas XII miejsce I uzyskał Rafael Marculeac z Colegiul Național im. Mihaia Eminescu w Suczawie.

Związek Polaków w Rumunii nagrodzi wszystkich laureatów I, II i III miejsc oraz wyróżnionych podczas etapu wojewódzkiego.

La Olimpiada de limba și literatura maternă polonă – etapa națională ce va avea loc la Colegiul Tehnic „Samuil Isopescu” din Suceava în perioada 7-10 martie vor participa elevii care au obținut minimum 85 puncte la etapa județeană, în ordinea descrescătoare a punctajelor, conform legislației în vigoare și în funcție de numărul aprobat de Ministerul Educației.

Mulțumim Uniunii Polonezilor din România și domnului deputat Ghervazen Longher pentru sprijin. Mulțumim Școlii Gimnaziale „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului pentru organizare.

Felicitări tuturor participanților și profesorilor de limba maternă polonă!

Mult succes elevilor calificați la etapa națională!

Cristina-Maria Albu

– *inspector școlar pentru minorități,
limba maternă polonă*

W krajowej olimpiadzie literatury i języka polskiego ojczytego, która odbędzie się w dniach 7-10 marca w Colegiul Tehnic im. Samuila Isopescu w Suczawie udział wezmą, zgodnie z obowiązującym regulaminem i ilością miejsc określoną przez Ministerstwo Edukacji ci uczniowie, którzy uzyskali podczas etapu wojewódzkiego minimum 85 punktów.

Dziękuję Związkowi Polaków w Rumunii oraz jej prezesowi i posłowi Gerwazemu Longherowi za wsparcie. Dziękuję także Szkole Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli za dobrą organizację.

Gratuluję uczestnikom oraz ich nauczycielom języka polskiego. Życzę wszystkim powodzenia podczas olimpiady krajowej.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Foto: Ștefania Carmen Zielonka

Z nowych wydawnictw o polsko-rumuńskiej przeszłości i współczesności

Spośród publikacji, zawierających sporo informacji na temat dawnych i współczesnych stosunków polsko-rumuńskich, które ukazały się w ubiegłym, 2023 roku nadal można spotkać takie, które dotyczą podpisanego w roku 1921 sojuszu wojskowego obu państw w okresie międzywojennym oraz związanych z nim odniesień do czasów współczesnych. Nie jest to oczywiście przypadek. Agresja militarna Rosji na Ukrainę postawiła bowiem w nowym świetle problematykę bezpieczeństwa Europy Środkowej i konieczność obrony przez starymi i nowymi zagrożeniami ze Wschodu.

Do tych zagadnień nawiązuje między innymi wydana w Bukareszcie przez Wydawnictwo Wojskowe obszerna publikacja *România și Polonia în avanpostul securității europene. Tradiție și continuitate 1919-2022*. (Rumunia i Polska w awangardzie bezpieczeństwa europejskiego. Tradycja i kontynuacja 1919-2022), zredagowana przez Dana Prisăcaru, Petre Otu i Mariusa Iorgulescu, będąca pokłosiem konferencji polsko-rumuńskiej, która miała miejsce w czerwcu 2021 r. w Jassach, a której towarzyszyła także okolicznościowa wystawa. Historii i współczesności relacji polsko-rumuńskich w kontekście środkowoeuropejskim poświęcono w omawianej publikacji 25 tekstów, podzielonych na dwie zasadnicze części: pierwsza obejmuje problematykę XX, druga XXI wieku.

W części pierwszej zawarte są rozważania bardziej syntetyczne (sojusze wojskowe oraz problemy współpracy obu narodów w latach obu wojen światowych i w okresie międzywojennym w tekstach G. Iacoba, D. Preda, C. i E. Hlihor, I. Giurcă), jak i monograficzne (polityka zagraniczna Take Ionescu C. Turliuca, relacje polsko-rumuńskie z perspektywy fińskiej K. Aleniusa, działalność ambasady

Despre trecutul și prezentul relațiilor polono-române în noile publicații

Printre publicațiile pe tema vechilor și recenteilor relații polono-române care au apărut anul trecut, în 2023, încă se găsesc cărți despre alianța militară dintre cele două state, semnată în anul 1921, în perioada interbelică, precum și despre referințele legate de aceasta până în prezent. Bineînțeles că nu este o întâmplare. Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei a pus într-o lumină nouă problematica securității Europei Centrale și necesitatea apărării în fața vechilor și noilor amenințări din Est.

Aceste aspect sunt abordate, printre altele, în ampla publicație *România și Polonia în avanpostul securității europene. Tradiție și continuitate (1919-2022)* editată la București de către Editura Militară, Centrul Tehnic Editorial al Armatei. Publicația, redactată de Dan Prisăcaru, Petre Otu și Marius Iorgulescu a fost editată ca urmare a conferinței polono-române desfășurată în iunie 2021 la Iași, care a fost însoțită și de o expoziție comemorativă. În publicația amintită, istoriei și prezentului relațiilor polono-române în context central-european au fost dedicate 25 de texte împărțite în două părți principale: prima cuprinde problematica sec. XX, iar a doua cea a sec. XXI.

Prima parte cuprinde considerații mai mult sintetice (alianțe militare și problemele de cooperare dintre cele două națiuni în anii celor două războaie mondiale și în perioada interbelică în textele lui G. Iacob, D. Preda, C. și E. Hlihor, I. Giurcă), precum și monografice (politica externă a lui Take Ionescu de C. Turliuc, relațiile polono-române din perspectiva finlandeză de K. Alenius, activitățile Ambasadei RP la București după cel de-Al Doilea Război Mondial de A. Dubicki, activitatea catolicilor polonezi din dieceza de Iași în perioada Primului Război Mondial de F. Doboș, problema relații-

polskiej w Bukareszcie po II wojnie światowej A. Dubickiego, aktywność polskich katolików w diecezji Jassy w latach I wojny światowej F. Doboşa, problem stosunków polsko-fińskich 1934-1936 A-O. Otu, pobyt 8 dywizji rumuńskiej na Pokuciu w 1919 r. C. A. Lăzărescu, współpraca polskiej Ligi Morskiej z Rumuńską Ligą Marynarki Wojennej M. Moşneagu, wizyta delegacji rumuńskiej Wyższej Szkoły Wojennej w Polsce w 1928 r. P. Otu, stosunki między Sowietami a krajami bałtyckimi w 1939 r. B. Schipora, stosunki polsko-rumuńskie w 1940 r. D. Prisăcaru, pobyt ministra Józefa Becka w Rumunii w latach 1939-1944 G. Bârtaşa, pobyt w Rumunii Kazimierza Iłłakowiczówny E. Ivancu, związki Nicolae Iorgi z Polską N. Mareşa).

Teksty w drugiej części publikacji są poświęcone głównie roli Polski i Rumunii jako sojuszników na wschodniej flance NATO (C. Postu), aktualnym problemom bezpieczeństwa Polski, Rumunii, Mołdawii i Ukrainy, idei tzw. Trójmorza i Partnerstwa Strategicznego (teksty D. Hrenciuka, I. Mancea, A. Ciobanu, A. Lavrika). Z kolei Nicolae Mareş przybliżył rolę i znaczenie postaci Jana Pawła II.

Tematyka dotycząca problematyki bezpieczeństwa i sojuszy wojskowych stała się również wiodącą w publikacji *A New Central Europe. 100 years since the creation of the first regional defensive system. O nouă Europă Centrală. 100 de ani de la crearea*

lor polono-finlandeze între anii 1934-1936 de A-O. Otu, staționarea Diviziei 8 Infanterie în Pocuția în anul 1919 de C. A. Lăzărescu, colaborarea dintre Liga Marină din Polonia și Liga Navală Română de M. Moşneagu, vizita delegației Școlii Superioare de Război în Polonia în anul 1928 de P. Otu, relațiile dintre sovietici și țările baltice în anul 1939 de B. Schipor, relațiile româno-polone în anul 1940 de D. Prisăcaru, șederea lui Józef Beck în România între anii 1939-1944 de G. Bârtaşa, șederea în România a Kazimierei Iłłakowiczówna de E. Ivancu, legăturile lui Nicolae Iorga cu Polonia de N. Mareş).

Textele din partea a doua a publicației sunt dedicate în principal rolului Poloniei și României ca aliați în flancul de est al NATO (C. Postu), actualelor probleme de securitate ale Poloniei, României, Republicii Moldova și Ucrainei, așa-numitei Inițiative celor Trei Mări și a Parteneriatului Strategic (textele lui D. Hrenciuc, I. Mancea, A. Ciobanu, A. Lavric). În schimb, Nicolae Mareş a prezentat rolul și importanța personalității lui Ioan Paul al II-lea.

Problematika securității și a alianțelor militare a devenit, de asemenea, un subiect important în publicația *A New Central Europe. 100 years since the creation of the first regional defensive system. O nouă Europă Centrală. 100 de ani de la crearea*

primului sistem defensiv regional (Nowa Europa Centralna. 100 lat od powstania pierwszego regionalnego systemu obronnego), wydanej przez Instytut Studiów Polityki Obronnej i Historii Wojskowości w Bukareszcie, a zredagowanej przez Manuela Stănescu. Z 11 zaprezentowanych tekstów niektóre są pokłosiem międzynarodowej konferencji, która odbyła się we wrześniu 2021 r. w Buzău. Problematyki polsko-rumuńskiej w okresie międzywojennym dotyczą teksty P. Otu na temat wpływu rumuńsko-sowieckiego paktu o nieagresji na relacje między Warszawą a Pragę, K. Nowaka o niełatwej drodze dyplomacji polskiej do sojuszu z Rumunią i A. Spănu o opiniach Nicolae Titulescu z grudnia 1939 r. na temat ewolucji sojuszu polsko-rumuńskiego.

Warto także przenieść się do średniowiecza i zwrócić uwagę na publikację Liviu Pilata z Uniwersytetu Alexandru I. Cuzy w Jassach *Moldova, sfânta coroană și regii Jagielloni. Vasalitate, putere și gândire politică 1387-1526* (Moldawia, Święta Korona i Jagiellonowie. Wasalstwo, władza i myśl polityczna 1387-1526). Publikacja opisuje relacje władców mołdawskich z królami z dynastii Jagiellonów na tronie polsko-litewskim i węgierskim oraz innych elit graniczących ze sobą krajów przez pryzmat kwestii prawno-ustrojowych, średniowiecznej myśli politycznej, osobistych relacji między poszczególnymi władcami, także w szerszym kontekście środkowoeuropejskim.

primului sistem defensiv regional, editată de Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară București, redactată de Manuela Stănescu. Din cele 11 texte prezentate, unele sunt rezultatul conferinței internaționale care a avut loc la Buzău în septembrie 2021. Problematika polono-română din perioada interbelică a fost abordată de textele: lui P. Otu despre influența pactului româno-sovietic de neagresiune asupra relațiilor dintre Varșovia și Praga, K. Nowak despre drumul dificil al diplomației poloneze spre o alianță cu România și A. Spănu despre opiniile lui Nicolae Titulescu din decembrie 1939 cu privire la evoluția alianței româno-polone.

De asemenea, merită să ne întoarcem în Evul Mediu și să fim atenți la publicația lui Liviu Pilat de la Universitatea „Alexandru I. Cuza” din Iași *Moldova, sfânta coroană și regii Jagielloni. Vasalitate, putere și gândire politică (1387-1526)*. Publicația descrie relațiile domnitorilor moldoveni cu regii din dinastia Jagiellonilor de pe tronul polono-lituanian și maghiar și cu alte elite din țările limitrofe prin prisma aspectelor juridice și constituționale, a gândirii politice medievale, a relațiilor personale dintre diferiți domnitori, de asemenea, într-un context central-european mai larg.

Nowy i cenny materiał poznawczy przynosi także kolejny „tom suczawski”, czyli wydana przez Związek Polaków w Rumunii kolejna publikacja konferencyjna, zatytułowana *Relacje polsko-rumuńskie w historii i kulturze – wczoraj i dziś*, będąca spuścizną sympozjum polsko-rumuńskiego w Suczawie z 2022 r., zredagowana przez Elżbietę Wieruszewską-Calistru. Spośród 12 zaprezentowanych w niej tekstów większość dotyczy zagadnień typowo historycznych. Odnośnie epoki średniowiecznej A. Nalewajek podnosi temat nazw geograficznych figurujących w aktach wyprawy mołdawskiej króla polskiego Jana Olbrachta z roku 1497, a C. Bobicescu przygląda się bliżej problemowi polskiej niewoli Jeremiego i Szymona Mohyłów. Biografistycie poświęcony jest tekst M. Radziszewskiej, omawiający sylwetkę związanego w młodości z ziemiami rumuńskimi pianisty i pedagoga, nauczyciela dzieci niewidomych Włodzimierza A. Dolańskiego, od dziesiątego roku życia także osoby niewidomej. Z kolei J. Durka przybliżył postać Stanisława Daszewskiego, który w latach międzywojennych opiekował się rodakami – uczestnikami walk o niepodległą Polskę, zamieszkałymi na Bukowinie. Dzieje relacji polsko-rumuńskich w latach międzywojennych przybliżają H. Walczak (wizyta w Rumunii szefa dyplomacji polskiej Eustachego Sapiechy w 1921 r.), B-A. Schipor (stosunek Rumunii do ultimatum Polski wobec Litwy w 1938 r.) i A. Dahlquist (prasa szwedzka wobec stosunków rumuńsko-polskich w 1939 r.). Lata powojenne reprezentują teksty K. Nowaka (problem Domu Polskiego w Braşowie), M. Białkowskiego (porównanie sytuacji ewangelików polskich i rumuńskich w czasach komunizmu) i I. Constantina (nowe dokumenty rumuńskie na temat stanu wojennego w Polsce na początku lat 80.). Problematykę politologiczną reprezentuje tym razem tylko tekst P. Chrobaka, porównujący pozycję i rolę organów kontroli państwowej i ochrony prawa w Polsce i Rumunii. Podobnie jako jedyny zagadnienia typowo kulturalne, związane w tym wypadku z literaturą piękną, omawia V. Moga, analizując humanistyczny wymiar twórczości Zygmunta Krasieńskiego.

Krzysztof Nowak

Informații cognitive noi și valoroase aduce și următorul „volum sucevean”, o publicație post-conferință editată de Uniunea Polonezilor din România, intitulată *Relațiile istorice și culturale polono-române – de ieri și de astăzi*, rodul simpozionului polono-român de la Suceava din anul 2022, redactat de Elżbieta Wieruszewska-Calistru. Dintre cele 12 texte prezentate, cele mai multe tratează probleme strict istorice. În ceea ce privește perioada medievală, A. Nalewajek ridică problema denumirilor geografice în documentele expediției moldovenești a regelui polonez Ioan I Albert din 1497, în timp ce C. Bobicescu analizează mai îndeaproape problema prizonieratului polonez a lui Ieremia și Simion Movilă. Studiilor biografice este dedicat textul Mariei Radziszewska care descrie personalitatea pianistului și pedagogului, profesor pentru copii nevătători, care în anii tinereții a fost legat de ținuturile românești, Włodzimierz A. Dolański fiind și el nevătător de la vârsta de 10 ani. La rândul său, J. Durka a prezentat personalitatea lui Stanisław Daszewski, care, în perioada interbelică, a avut grijă de compatrioții săi care trăiau în Bucovina și participau la luptele pentru o Polonie independentă. Istoria relațiilor polono-române în perioada interbelică este prezentată de H. Walczak (vizita în România a șefului diplomației poloneze Eustachy Sapiecha în anul 1921), B-A. Schipor (atitudinea României față de ultimatumul adresat de Polonia Lituaniei în anul 1938) și A. Dahlquist (presa suedeză față de relațiile româno-polone din anul 1939). Anii postbelici sunt reprezentați de textele lui K. Nowak (problema Casei Polone din Braşov), M. Białkowski (compararea situației evanghelicilor polonezi și români în perioada comunistă) și I. Constantin (noi documente românești despre perioada legii marțiale din Polonia la începutul anilor 1980). Problemele de politologie sunt reprezentate de data aceasta doar de textul lui P. Chrobak care compară poziția și rolul organelor de control și de protecție a legii în Polonia și România. În mod similar, V. Moga este singurul care discută probleme culturale, în acest caz legate de literatură, analizând dimensiunea umanistă a operei lui Zygmunt Krasieński.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Erasmus w Jassach

Zapisując się do udziału w wymianie Erasmus+, wiedziałam że będzie to przygoda, którą zapamiętam na całe życie. Gdy we wrześniu kupowałam bilet na samolot, nie mogłam się doczekać spędzenia

Erasmus în Iași

Înscriindu-mă pentru a participa în programul de schimburi pentru studenți Erasmus+ știam că va fi o aventură pe care mi-o voi aminti toată viața. Când mi-am cumpărat biletul de avion în septembrie, abia

czterech miesięcy w Rumunii. Dla studentki filologii rumuńskiej zamieszkanie tu, nawet na tak krótko, było niesamowitym sprawdzeniem umiejętności językowych i wiedzy o tym kraju.

Po długiej podróży do Jassy w końcu znalazłam się w kraju, gdzie kupienie książki po rumuńsku nie łączy się z łamaniem sobie głowy, jak ją przetransportować, gdzie mogę bez problemu dostać *salată de vinete* i *sarmale*.

Jassy oczarowały mnie swoją architekturą, komunikacją miejską i dobrą kawą. W pierwszych dniach pobytu skupiłam się na poznaniu uczelni, akademika i nowych ludzi. Trudno było mi się odnaleźć, dlatego też zdecydowałam się napisać do polskiego lektora na uczelni. To był naprawdę dobry pomysł, ponieważ dzięki niemu poznałam wiele ciekawych osób i nagle potrafiłam się odnaleźć w Rumunii i poczuć jak w domu.

Będąc w Jassach udało mi się obejrzeć operę, pójść do kina, zwiedzić muzea i wziąć udział w festiwalu FILIT. Zostałam również zaproszona do jury w konkursie recytatorskim dla dzieci polonijnych w Nowym Sokołcu, zwiedziłam Suczawę oraz byłam na polskiej mszy na Pleszy. Udało mi się 1 grudnia zobaczyć defiladę w Braszowie i zwiedzić zamek Peleş, wzięłam udział w Wieczorze Polskim w Jassach, podczas którego śpiewaliśmy polskie koledy oraz w spotkaniu, na którym razem ze studentami z lektoratu języka polskiego lepiłiśmy pierogi (udało się ich zrobić ponad 200).

Moje zainteresowanie Rumunią zaczęło się w 2013 r., kiedy mama kupiła mi atlas najpiękniejszych miejsc na świecie i jednym z tych miejsc była Transylwania. Przez dwa lata byłam zatopiona w lekturze małego rozdziału o Transylwanii, co zmieniło się w marzenie o odwiedzeniu tego miejsca. W końcu w wakacje 2015 r. pojechałam na wycieczkę objazdową po Rumunii. Zwiedzaliśmy Alba Iulę, Braszów, Bukareszt i wiele innych miast. W Rumunii oczarowała mnie atmosfera i ludzie, których udało mi się poznać. Od tamtej pory myślami często wracałam do tego kraju. W 2021 r. udało mi się dostać na filologię rumuńską w Krakowie. To było jak spełnienie kolejnego marzenia związanego z Rumunią. Od samego początku poczułam, że to jest właściwe miejsce dla mnie. Studiowanie języka i kultury rumuńskiej w Polsce stało się nie tylko naukowym wyzwaniem, ale również osobistą podróżą w głąb tych fascynujących tematów. Przyjazd tutaj pokazał mi życie codzienne, co do tej pory było dla mnie niemożliwe.

ąsteptam să petrec patru luni în România. Pentru o studentă de limbă și literatură română, să locuiesc acolo, chiar și pentru o perioadă atât de scurtă, a fost un test incredibil al abilităților mele lingvistice și al cunoștințelor mele despre această țară.

După un drum lung până la Iași, m-am trezit în sfârșit în țara unde cumpăratul unei cărți în limba română nu implică prea mult efort și nu trebuie să-mi bat capul cu transportul, și unde pot obține cu ușurință *salată de vinete* și *sarmale*.

Orașul Iași m-a fermecat cu arhitectura sa, transportul în comun și cafeaua bună. În primele zile ale șederii mele, m-am concentrat pe cunoașterea universității, a căminului și a oamenilor noi. Mi-a fost greu să mă orientez, așa că am decis să îi scriu lectorului polonez de la universitate. A fost o idee foarte bună, pentru că datorită lui am cunoscut o mulțime de oameni interesanți și, dintr-odată, am reușit să mă regăsesc în România și să mă simt ca acasă.

Cât timp am stat la Iași am reușit să văd un spectacol de operă, să merg la cinema, să vizitez muzee și să iau parte la festivalul FILIT. De asemenea, am fost invitată să fac parte din juriul unui concurs de recitare pentru copii din comunitatea poloneză din România, la Solonețu Nou, am vizitat Suceava și am participat la o Sf. Liturghie în limba polonă la Pleșa. Am reușit să văd parada de 1 decembrie din Brașov și am vizitat Castelul Peleş, am participat la Seara Culturală Poloneză unde am cântat colinde poloneze, și la întâlnirea în cadrul căreia am făcut *pierogi* împreună cu studenții de la lectoratul de limba polonă (am reușit să facem peste 200).

Interesul meu pentru România a început în 2013, când mama mea mi-a cumpărat un atlas cu cele mai frumoase locuri din lume, iar unul dintre aceste locuri era Transilvania. Timp de doi ani am fost scufundată în lectura unui mic capitol despre Transilvania, care s-a transformat într-un vis de a vizita acel loc. În vara anului 2015, am plecat într-un tur al României. Am vizitat Alba Iulia, Brașov, București și multe alte orașe. În România am fost fermecată de atmosfera și de oamenii pe care i-am întâlnit. De atunci gândurile mele s-au întors adesea la această țară. În 2021 am reușit să ajung să studiez filologia română la Cracovia. A fost ca și cum mi-am mai îndeplinit încă un vis legat de România. Încă de la început, am simțit că acesta era locul potrivit pentru mine. Studiul limbii și culturii române în Polonia a devenit nu doar o provocare academică, ci și o călătorie personală printre aceste subiecte fascinante. Venirea mea aici m-a expus la viața de zi cu zi, ceea ce până acum îmi fusese imposibil.

Czas w Rumunii spędziłam na uczeniu się każdego dnia czegoś nowego o tym kraju. Bardzo podobało mi się obchodzenie świąt narodowych, kiedy to wszędzie ludzie życzą sobie nawzajem „La mulți ani, România!”; nie mamy odpowiednika takich życzeń w Polsce. Ilość rumuńskiej muzyki w radiu była bardzo pomocna w osłuchiwaniu się i poznawaniu najważniejszych gwiazd muzycznych. Moje poprzednie wyjazdy do Rumunii skupiały się głównie na Transylwanii, więc będąc w Jassach poznałam nowe jedzenie i nowe słowa.

Wszystko co przeżyłam zapamiętam do końca życia. Wyjeżdżając w lutym żałowałam, że nie zostaję na dłużej. Nie mogę się doczekać powrotu i spotkań z przyjaciółmi, których poznałam.

Mi-am petrecut timpul în România învățând în fiecare zi câte ceva nou despre această țară. Mi-a plăcut foarte mult celebrarea sărbătorilor naționale, când peste tot oamenii urează „La mulți ani, România!”; noi nu avem un echivalent al unei astfel de urări în Polonia. Cantitatea de muzică românească de la radio a fost foarte utilă pentru a mă obișnui cu limba și a învăța despre marile vedete muzicale. Călătoriile mele anterioare în România s-au axat în principal pe Transilvania, așa că, fiind la Iași, m-am familiarizat cu mâncăruri noi și un vocabular nou.

Totul a fost o experiență pe care mi-o voi aminti toată viața. Plecând în februarie, am regretat că nu am rămas aici mai mult timp. Abia aștept să mă întorc și să mă întâlnesc cu prietenii pe care mi i-am făcut.

Paulina Palgan

Zdjęcia nadesłane przez autorkę | Fotografii trimise de către autoare

PATRONII ROKU

2024

PATRONII ANULUI

Arcybiskup Antoni Baraniak

W 120. rocznicę urodzin Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2024 Rokiem arcybiskupa Antoniego Baraniaka.

Ten niezłomny kapłan urodził się 1 stycznia 1904 r. w Sebastianowie (Wielkopolska). Ukończył gimnazjum salezjańskie w Oświęcimiu, a następnie odbywał nowicjat w Kleczy Dolnej, Krakowie, Czerwińsku i Warszawie. W 1925 r. złożył śluby zakonne, a pięć lat później przyjął święcenia kapłańskie. W międzyczasie studiował teologię na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Po powrocie do kraju sprawował funkcję sekretarza prymasów Polski, najpierw Augusta Hlonda, a po jego śmierci Stefana Wyszyńskiego. Był gnieźnieńskim biskupem pomocniczym, a w latach 1957-1977 arcybiskupem metropolitą poznańskim.

W ramach walki komunistów z Kościołem został aresztowany w nocy z 25 na 26 września 1953 r. i więziony w Areszcie Śledczym na Mokotowie. Przez trzy lata poddawano go torturom fizycznym i psychicznym, by złamać go i wymusić fałszywe zeznania

Arhiepiscopul Antoni Baraniak

Cu ocazia celei de-a 120-a aniversării a nașterii sale, Seimul Republicii Polone a declarat anul 2024, Anul arhiepiscopului Antoni Baraniak.

Neînduplecatul preot s-a născut pe 1 ianuarie 1904 la Sebastianów (Wielkopolska). A absolvit gimnaziul salezienilor din Oświęcim, după aceea a făcut noviciatul la Klecza Dolna, Cracovia, Czerwieńsk și Varșovia. În anul 1925 a depus jurământul monahal, iar cinci ani mai târziu a fost hirotonit preot. Între timp a studiat teologia la Universitatea Gregoriană Papală din Roma. După întoarcerea în țară a îndeplinit funcția de secretar al primăților Poloniei, mai întâi al lui August Hlond, iar după moartea acestuia, al lui Stefan Wyszyński. A fost episcop auxiliar la Gniezno, iar între anii 1957-1977 arhiepiscop mitropolit în Poznań.

În cadrul luptei comuniștilor cu Biserica a fost arestat în noaptea de 25 spre 26 septembrie 1953 și închis în arestul preventiv din Mokotów. Timp de trei ani a fost supus torturii fizice și psihice pentru a-l zdrobi și al forța la o mărturie falsă pentru a-l com-

kompromitujące prymasa Kardynała Wyszyńskiego. Uzyskanie takich zeznań umożliwiłoby wytoczenie prymasowi Wyszyńskiemu procesu o zdradę państwa i działalność kontrewolucyjną, czyli złamanie Kościoła w Polsce, który był ostatnią formą oporu narodu przeciwko komunizmowi. Mimo tortur pozostał wierny – nie zdradził Kościoła, Prymasa Tysiąclecia ani Polski. Od grudnia 1955 r. przetrzymywany był w domu salezjanów w izolacji. Wolność odzyskał w październiku 1956 r. Do końca życia nie powrócił do pełnego zdrowia. Zmarł w Poznaniu 13 sierpnia 1977 r. Pochowano go w podziemiach bazyliki archikatedralnej.

Był wybitnym mówcą i znakomitym kaznodzieją, wielokrotnie występował publicznie w obronie praw polskich katolików, domagał się od władz zgody na budowę nowych kościołów i stał w obronie prześladowanych przez komunistów księży. W kwietniu 1966 r., blisko współpracując z prymasem Wyszyńskim zorganizował w Poznaniu obchody milenium chrztu Polski, a dwa lata później z okazji tysiąclecia pierwszego biskupstwa w Poznaniu – pierwszy od 230 lat synod archidiecezjalny.

W setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, decyzją prezydenta Andrzeja Dudy, abp Antoni Baraniak został pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego. W 2017 r. rozpoczęto jego proces beatyfikacyjny.

„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w 120. rocznicę urodzin księdza arcybiskupa Antoniego Baraniaka – metropolity poznańskiego, salezjanina, niezłomnego obrońcy wiary katolickiej, Kościoła i Polski wobec prześladowań komunistycznych, jednego z przywódców pokojowych zmagania Polaków o niepodległość, ogłasza rok 2024 Rokiem arcybiskupa Antoniego Baraniaka” – czytamy w ustawie.

promite pe primatul cardinal Wyszyński. Obținerea unei astfel de mărturii ar fi făcut posibilă înscenarea unui proces împotriva părintelui Wyszyński pentru trădare și activități contrarevoluționare, adică spargerea Bisericii din Polonia, care era ultima formă de rezistență împotriva comunismului. În ciuda torturii a rămas credincios – nu avea să trădeze Biserica, nici pe Primatul Mileniului sau Polonia. Din decembrie 1955 a fost reținut în casa salezienilor, în izolare. Și-a redobândit libertatea în octombrie 1956. Până la sfârșitul vieții nu și-a recăpătat complet sănătatea. A murit la Poznań pe 13 august 1977. A fost înmormântat în subsolul bazei arhiedieceziale.

A fost un excelent vorbitor și remarcabil predicator, de multe ori ieșea în public în apărarea catolicilor polonezi, cerea de la autorități aprobări pentru construirea de noi biserici și susținea preoții persecutați de comuniști. În aprilie 1966, colaborând strâns cu primatul Wyszyński, a organizat la Poznań aniversarea mileniumului Botezului Poloniei, iar doi ani mai târziu, cu ocazia împlinirii a o mie de ani a primei episcopii de la Poznań – primul sinod arhiediecezial după 230 de ani.

La aniversarea a o sută de ani de la recucerirea independenței Poloniei, prin decizia președintelui Andrzej Duda, arhiepiscopul Antoni Baraniak a fost decorat, post mortem, cu Ordinul Vulturului Alb. În anul 2017 a început procesul lui de beatificare.

„Seimul Republicii Polone, la a 120-a aniversare a nașterii preotului arhiepiscop Antoni Baraniak – mitropolit de Poznań, salezian, neînduplecat apărător al credinței catolice, al Bisericii și al Poloniei față de persecuțiile comuniste, unul dintre liderii luptei pașnice a polonezilor pentru independență, decretază anul 2024, Anul arhiepiscopului Antoni Baraniak” – citim în hotărâre.

Barbara Breabăn

Wincenty Witos

W styczniu minęło 150 lat od urodzin Wincentego Witosa. „Z tej okazji Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd temu wybitnemu mężowi stanu, działaczowi samorządowemu i przywódcy ruchu ludowego, ustanawiając rok 2024 Rokiem Wincentego Witosa” – czytamy w uchwale.

Trzykrotny premier II RP urodził się w rodzinie chłopskiej 21 stycznia 1874 r. we wsi Dwudniaki, w gminie Wierzchosławice. W domu rodzinnym

În luna ianuarie s-au împlinit 150 de ani de la nașterea lui Wincenty Witos. „Cu această ocazie Seimul Republicii Polone aduce un omagiu acestui remarcabil om de stat, activist al administrației locale și lider al mișcării populare, stabilind anul 2024, Anul Wincenty Witos” – citim în hotărâre.

Cel care a fost de trei ori prim-ministru al celei de-a doua Republici Polone, s-a născut într-o familie de țărani pe 21 ianuarie 1874, în satul Dwudniaki,

panowała bieda, dlatego nauki w miejscowej szkole pobierał tylko przez cztery lata. Wrodzona inteligencja i głód wiedzy sprawiły, że szybko wyrósł ponad przeciętność. We wspomnieniach pisał: „Całą moją naukę stanowiła szkoła ludowa w Wierzchosławicach, a dalsze kształcenie – to namiętne czytanie różnych pism i książek, jakie tylko mogłem zdobyć”.

Ciężką pracą i samozaparciem doszedł do najwyższych urzędów w państwie. Od 1895 r. działał w Stronnictwie Ludowym, w latach 1908-1914 był posłem do galicyjskiego Sejmu Krajowego, a w latach 1911-1918 posłem do austriackiej Rady Państwa. Był prezesem Polskiej Komisji Likwidacyjnej, a od 1919 r. posłem na Sejm RP. W 1920 r., w czasie, gdy Polska była zagrożona przez bolszewicką napaść, Witos stał na czele Rządu Obrony Narodowej. Funkcję premiera pełnił później jeszcze dwa razy. W latach 1929-1930 był jednym z przywódców Centrolewu. Z racji narastającego konfliktu z obozem sanacyjnym, w 1930 r. Witos został aresztowany i osadzony w twierdzy brzeskiej. Był sądzony podczas tzw. procesu brzeskiego o rzekome przygotowywanie zamachu stanu. Nie godząc się z wyrokiem, w 1933 r. wyjechał z Polski do Czechosłowacji. Wrócił do kraju w marcu 1939 r. po wkroczeniu do Czechosłowacji wojsk niemieckich. „Sprawiedliwość dziejowa stała się faktem dopiero w maju 2023 r. Dzięki staraniom Polskiego Stronnictwa Ludowego, Sąd Najwyższy w czasie rozprawy kasacyjnej uchylił wyrok brzeski z 1932 r. i uniewinnił Wincentego Witos a i dziewięciu innych ówczesnych polityków PSL i PPS” – czytamy w uchwale. W czasie II wojny światowej odrzucił niemiecką propozycję utworzenia kolaboracyjnego rządu współpracującego z okupantem. W 1945 r. został prezesem utworzonego przez Stronnictwo Ludowe „Roch” Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Wincenty Witos zmarł 31 października 1945 r. w Krakowie. Został pochowany w Wierzchosławicach w kaplicy rodziny Witosów. Jego dom i gospodarstwo stanowią obecnie muzeum.

Mottem jego działań była sentencja: „Kiedy nie było Polski niepodległej – dążyć do niej, gdy przyszła – pracować dla niej, a gdy była w potrzebie – bronić jej”.

Sejm RP ustawą z 7 kwietnia 2017 r. włączył Wincentego Witos a w poczet Ojców Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

comuna Wierzchosławice. În casa familiei era sărăcie, de aceea a studiat la școala locală doar patru ani. Inteligența nativă și setea de cunoaștere l-au făcut să se ridice rapid peste medie. În memoriile sale a scris: „Întreaga mea educație a fost la școala populară din Wierzchosławice, iar educația continuă a fost lectura pasionată a diferitelor scrieri și cărți pe care am putut să pun mâna”.

Prin muncă asiduă și abnegație, a ajuns la cele mai înalte funcții din țară. Din 1895 a activat în Partidul Popular, în anii 1908-1914 a fost membru al Seimului Național Galițian, iar în anii 1911-1918, membru al Consiliului de Stat austriac. A fost președintele Comitetului Polonez de Lichidare, iar din 1919, membru al Seimului Republicii Polone. În anul 1920, când Polonia era amenințată de atacul bolșevic, Witos a condus Guvernul de Apărare Națională. Funcția de prim-ministru a deținut-o încă de două ori. În anii 1929-1930 a fost unul dintre conducătorii Centrolew-ului. Din cauza conflictului din ce în ce mai aprig cu susținătorii regimului „sanacja”, în 1930, Witos a fost arestat și închis în cetatea Brest. A fost închis în timpul așa-zisului Proces Brest pentru că ar fi pregătit o lovitură de stat. Nefiind de acord cu verdictul, a părăsit Polonia plecând în anul 1933 în Cehoslovacia. S-a întors în țară în martie 1939 după ce trupele germane au intrat în Cehoslovacia. „Dreptatea istorică a devenit fapt abia în mai 2023. Datorită eforturilor Partidului Popular Polonez, Curtea Supremă, în timpul ședinței de casare, a anulat hotărârea de la Brest din 1932 și l-a achitat pe Wincenty Witos și pe alți 9 politicieni de la PSL și PPS” – citim în rezoluție. În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, el a respins propunerea germană de a crea un guvern colaboraționist care să coopereze cu ocupantul. În 1945 a devenit președintele Partidului Popular Polonez înființat de Partidul Popular „Roch”.

Wincenty Witos a murit pe 31 octombrie 1945 la Cracovia. A fost înmormântat la Wierzchosławice în capela mortuară a familiei Witos. Casa și gospodăria lui au devenit astăzi muzeu.

Mottoul acțiunilor sale a fost maxima: „Când nu există o Polonie independentă – militează către ea, când există – lucrează pentru ea și când va fi în nevoie – s-o aperi”.

Seimul Republicii Polone, prin hotărârea din 7 aprilie 2017, l-a inclus pe Wincenty Witos printre Părinții Independenței Republicii Polone.

Wincenty Witos to osobowość o znaczeniu wyjątkowym w dziejach polskiego ruchu ludowego, który stworzył i którym kierował. Cechowała go szlachetność serca i umysłu, a nade wszystko miłość Ojczyzny, ukochanie wsi i chłopa. Do dziś dla wielu jest symbolem nie tylko chłopskiego uporu i dumy, ale odwagi i bezkompromisowości.

W styczniu tego roku nakładem wydawnictwa Instytutu Pamięci Narodowej ukazała się pięciotomowa edycja wspomnień Wincentego Witos.

Wincenty Witos este o personalitate de o importanță excepțională în istoria mișcării populare poloneze, pe care a creat-o și a condus-o. L-a caracterizat noblețea inimii și a minții și, mai presus de toate, dragostea pentru Patrie, iubirea de țară și de țăran. Până în ziua de azi, pentru mulți este un simbol nu numai al încăpățânării și mândriei țărănești, ci și al curajului și al lipsei de compromis.

În ianuarie anul acesta, editura Institutului Memoriei Naționale (IPN) a publicat o ediție în cinci volume a memoriilor lui Wincenty Witos.

Barbara Breabăn

KRONIKA BUKOWIŃSKICH POLAKÓW

1897

CRONICA POLONEZILOR BUCOVINENI

LUTY

02.01. – **Bukoszoja, Frasin:** Komitet budowy kościołka dla katolików (112 rodzin) z tych miejscowości poprosił o ofiary na dokończenie przedsięwzięcia. Przy sposobności wymienił dotychczasowych ofiarodawców. Razem zebrano 915 złr.

02.02. – **Czerniowce:** Zamknięcie wystawy obrazów zwiedzanej głównie przez Polaków.

02.02. – **Śniatyn:** Kafar napisał o uczczeniu powstańców styczniowych staraniem tutejszego „Sokoła”, który zaledwie mógł urządzić uroczyste nabożeństwo w kościele po raz pierwszy przepelnionym rodakami w różnym wieku.

02.<04. – **Czerniowce,** Dom Polski: Na budowę tego Domu Polskiego w styczniu złożono 58,59, co z poprzednio wykazanymi dało 3205,10. Dotąd łącznie uzbierano 3263,69 złr.

02.06. – **Czerniowce,** kościół Podwyższenia Krzyża Świętego: Ślub Juliana Dębno Krzyżanowskiego (konceptista rządu krajowego w Stróżeńcu, były członek „Ogniska”, TBPiCP, „Sokoła”) i panny Gizeli Janiny Idzikowskiej (z koleżankami za uzbierane pieniądze ufundowały sztandar czerniowieckiemu „Sokołowi”).

02.06. – **Czerniowce:** Ogłoszeniem z tego dnia wydział TBPiCP zaprosił członków na nadzwyczajne walne zgromadzenie w sprawie zaciągnięcia długu na rzecz budowy Domu Polskiego.

FEBRUARIE

02.01. – **Bucșoia, Frasin:** Comitetul de construire a biserici pentru catolici (112 familii) din aceste sate a solicitat donații pentru a finaliza proiectul. Cu această ocazie au fost menționați donatorii de până acum. În total, s-au strâns 915 de florini.

02.02. – **Cernăuți:** Închiderea expoziției de pictură vizitate în principal de polonezi.

02.02. – **Sneatîn:** Kafar a scris despre comemorarea insurgenților din ianuarie 1863/1864 organizată prin eforturile Societății locale de Gimnastică „Sokół” care abia a reușit să organizeze o slujbă solemnă într-o biserică, pentru prima dată plină de compatrioți de toate vârstele.

02.<04. – **Cernăuți,** Casa Polonă: Pentru construcția acestei Case Polone, în luna ianuarie s-au depus 58,59 de florini care, împreună cu cifrele prezentate anterior, au dat 3205,10. Până atunci s-a strâns un total de 3263,69 de florini.

02.06. – **Cernăuți,** biserica Înălțarea Sfintei Cruci: A avut loc nunta lui Julian Dębno Krzyżanowski (conștopist al guvernului național din Storojineț, fost membru al Societății Academice „Ognisko”, APAF și L, al Societății de Gimnastică „Sokół”) și a domnișoarei Gizela Janina Idzikowska (care împreună cu prietenele ei, cu banii strânși din donații au finanțat drapelul pentru Societatea de Gimnastică „Sokół” din Cernăuți).

02.06. – **Cernăuți:** Printr-un anunț făcut în acea zi, consiliul de conducere al APAF și L a invitat membrii la o adunare generală extraordinară privind

02.<07. – Czerniowce – Długopole: Czerniowiecki artysta rzeźbiarz Walerian Skwarnicki został mianowany prowizorycznym nauczycielem szkoły zawodowej wyrobów drzewnych w Długopolu.

02.07. – Czerniowce: Ukazał się 11. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły: „Ruch wyborczy”, „Sejm bukowiński”, „Towarzystwo Kultury Krajowej”.

02.07. – Czerniowce, sala ratuszowa: Odczyt Stefana Vollerta o Armenii pod rządami tureckimi.

02.11. – Czerniowce: Przeżywszy 59 lat zmarł Marceli Piątkiewicz, wieloletni naczelnik państwowych magazynów kolejowych, nieprzeciętny działacz narodowy, członek polskich stowarzyszeń, m.in. opiekun i członek wspierający „Ognisko”, ojciec pięciu synów, spośród których najmłodszy miał 12 lat. Jego pogrzeb odbył się w niedzielę 14 lutego. Liczny kondukt prowadzony przez ks. kan. Józefa Schmiđa, ks. kan. Piotrowskiego z Sadogóry, ks. katechety Schweigera i ks. Domańskiego podążał z dworca do kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego, a stamtąd na cmentarz w Horeczy. W kościele polski chór „Echo” śpiewał „Pieśń żałobną” Klemensa Kołakowskiego z muzyką Ottona Mieczysława Żukowskiego. Nad mogiłą w imieniu kolegów przemawiał kasjer dworcowy i przyjaciel zmarłego Józef Brüll.

02.11. – Czerniowce, sala Towarzystwa Muzycznego: Bal Czytelni Akademickiej na dochód budowy domu akademickiego.

02.<12. – Czerniowce, Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi: W 53. roku zmarła siostra zakonna Franciszka Kirchner.

02.12. – Czerniowce: Ukazał się 12. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły: „Cukrownia na Bukowinie”, „Restauracja zamku na Wawelu”, ogłoszenie Krajowej Szkoły Ogrodniczej w Tarnowie.

02.12. – Czerniowce: „Gazeta Polska” z tego dnia podała wiadomości o kolejnym wydaniu kompozycji muzycznych Ottona Mieczysława Żukowskiego.

02.13. – Paszkany, Czytelnia Polska: Na wniosek L. Jaworskiego udana zabawa taneczna prowadzona przez J. Januszowskiego z loterią fantową i kotylionem.

02.14. – Pożoryta: Z góry Dosu Obczyny zsunęła się warstwa ziemi na szerokości 6 hektarów, niszcząc m.in. zabudowania i uśmiercając dwoje ludzi oraz bydło.

contractarea împrumutului pentru construcția Casei Polone.

02.<07. – Cernăuți – Câmpulung: Sculptorul din Cernăuți Walerian Skwarnicki a fost numit profesor provizoriu al școlii profesionale de prelucrarea lemnului din Câmpulung.

02.07. – Cernăuți: A apărut nr. 11 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care s-au publicat, printre altele, articolele: „Mișcarea electorală”, „Seimul din Bucovina”, „Societatea Națională de Cultură”.

02.07. – Cernăuți, sala primăriei: Prelegerea lui Stefan Vollert despre Armenia sub dominația turcă.

02.11. – Cernăuți: La vârsta de 59 de ani a murit Marceli Piątkiewicz, mult timp șef al depozitelor feroviare de stat, un activist național remarcabil, membru al asociațiilor poloneze, printre altele tutore și membru susținător al Societății Academice „Ognisko”, tată a cinci fii, dintre care cel mai mic avea 12 ani. În mormântarea sa a avut loc duminică, 14 februarie. Cortegiul funerar numeros, condus de pr. can. Józef Schmid, pr. can. Piotrowski din Sadogura, pr. catehet Schweiger și pr. Domański, a pornit de la gară până la biserica Înălțării Sfintei Cruci, iar de acolo până la cimitirul din Horecea. În biserică, corul polonez „Echo” a interpretat „Cântecul funebru” de Klemens Kołakowski, cu muzica lui Otto Mieczysław Żukowski. La mormânt în numele colegilor săi a vorbit casierul stației și prietenul celui decedat, Józef Brüll.

02.11. – Cernăuți, sala Societății Muzicale: A avut loc balul Sălii de Lectură Academice în beneficiul construcției unei case academice.

02.<12. – Cernăuți, Centrul Surorilor Franciscane ale Familiei Sfintei Fecioare Maria: Călugărița Franciszka Kirchner s-a stins din viață la vârsta de 53 de ani.

02.12. – Cernăuți: A apărut nr. 12 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care s-au publicat, printre altele, articolele: „Fabrica de zahăr din Bucovina”, „Restaurarea castelului Wawel” și un anunț al Școlii Naționale de Grădinărit din Tarnów.

02.12. – Cernăuți: „Gazeta Polonă” din acea zi a raportat știrea unei noi lansări de compoziții muzicale ale lui Otto Mieczysław Żukowski.

02.13. – Pașcani, Societatea Polonă de Lectură: La cererea lui L. Jaworski, a avut loc o petrecere dansantă condusă cu succes de J. Januszowski, cu o tombolă și cotilion.

02.14. – Pojorâta: Un strat de pământ pe o lățime de șase hectare a alunecat de pe muntele Dosu Obczinii, distrugând, printre altele, clădiri și ucigând două persoane și vite.

- 02.18. – Czerniowce:** Ukazał się 14. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. w Ostatnich wiadomościach doniesiono, że Antoni bar. Kochanowski przyjął uchwałę wyborców zgłaszającą go na kandydata na posła sejmowego. Ponadto ogłoszenia dr. Ausländera, Juliana bar. Brunickiego.
- 02.20. – Czerniowce,** kościół Podwyższenia Krzyża Świętego: Staraniem rodziny nabożeństwo żałobne za śp. Marcelgo Piątkiewicza.
- 02.20. – Czerniowce,** siedziba TBPiCP: Zabawa Towarzystwo Katolickiej Młodzieży Rękodzielniczej.
- 02.20. – Czerniowce,** sala strzelecka: Zabawa taneczna urządzona przez Towarzystwo Strzeleckie.
- 02.21. – Czerniowce:** Ukazał się 15. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuł „Ruszczenie dzieci polskich” oraz ogłoszenie czerniowieckiej Księgarni Pardiniego.
- 02.21. – Kołomyja:** Walne zgromadzenie stu członków „Sokoła”. Wybrano władze: Witosławski – prezes ponownie, adwokat dr Haczewski – zastępca prezesa i delegat do Związku Sokołów Polskich, W. Borzemski – delegat do Związku, Chrzanowski, Nawarski, dr Przesmycki, Raynoch, Schindler, Zaczek – członkowie wydziału oprócz dotychczasowych.
- 02.<25. – Ochszechliby:** Tutejszy ziemianin Stanisław Bohdanowicz nabył obraz Ludomira Koehlera „Niewolnica”.
- 02.<25. – Stanisławów,** dworzec kolejowy: Iskra z parowozu spowodowała zapłon słomy w wagonie z nierogacizną, wskutek tego Karol Borysławski poniósł znaczną szkodę.
- 02.<28. – Czerniowce:** Osiedlił się tutaj znany kompozytor i nauczyciel gry na cytrze Hans Haubner z zamiarem założenia szkoły gry na cytrze i urządzenia koncertu muzyki na cytrze.
- 02.27. – Czerniowce,** sala Towarzystwa Muzycznego: Urządzony przez „Ognisko” wieczór taneczny. Na czele obszernego komitetu organizacyjnego znajdowali się posłowie sejmowi: Kajetan Abrahamowicz, A. Kochanowski junior i dr St. Stefanowicz.
- 02.28. – Czerniowce:** Ukazał się 17. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. Od wydawnictwa – przypomnienie o warunkach prenumeraty i potrzebie odnowienia oraz uregulowania jej.
- 02.28. – Czerniowce:** W „Gazecie Polskiej” pojawiła się wiadomość o wynalezionym przez Kuczabińskiego urządzeniu do znakowania pieczywa nazwą piekarni/piekarza.
- 02.18. – Cernăuți:** A apărut nr. 14 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care în rubrica dedicată știrilor recente s-a publicat, printre altele, că bar. Antoni Kochanowski a primit rezoluția alegătorilor, prin care era propus pentru a candida la funcția de deputat în seim. În plus, s-au publicat anunțurile dr. Ausländer, bar. Julian Brunicki.
- 02.20. – Cernăuți,** biserica Înălțarea Sfintei Cruci: Prin eforturile familiei, a avut loc o slujbă cu recviem pentru răposatul Marcel Piątkiewicz.
- 02.20. – Cernăuți,** sediul APAF și L: A avut loc o petrecere organizată de Societatea de Meșteșuguri a Tineretului Catolic.
- 02.20. – Cernăuți,** sala de tragere: A avut loc o petrecere dansantă organizată de Societatea de Tragere.
- 02.21. – Cernăuți:** A apărut nr. 15 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care s-a publicat, printre altele, articolul: „Rusificarea copiilor polonezi” și un anunț al librăriei lui Pardini din Cernăuți.
- 02.21. – Colomeea:** A avut loc adunarea generală a o sută de membri a Societății de Gimnastică „Sokół”. A fost aleasă conducerea: Witosławski – din nou președinte, avocatul dr. Haczewski – vicepreședinte și delegat la Uniunea Poloneză a Șoimilor, W. Borzemski – delegat la Uniune, Chrzanowski, Nawarski, dr. Przesmycki, Raynoch, Schindler, Zaczek – membri ai consiliului de conducere, în plus față de cei existenți.
- 02.<25. – Oșehliba:** Moșierul din localitate Stanisław Bohdanowicz a achiziționat tabloul „Niewolnica” al lui Ludomir Koehler.
- 02.<25. – Ivano-Fankivsk,** gara: O scânteie de la o locomotivă cu aburi a aprins paiele dintr-un vagon în care se aflau porcine, astfel Karol Borysławski a suferit daune considerabile.
- 02.<28. – Cernăuți:** Cunoscutul compozitor și profesor la țiteră Hans Haubner s-a stabilit aici cu intenția de a înființa o școală de cântat la țiteră și de a organiza un concert de muzică la țiteră.
- 02.27. – Cernăuți,** sala Societății Muzicale: A avut loc o seară dansantă organizată de Societatea Academică „Ognisko”. Numerosul comitet de organizare a fost condus de deputații din seim: Kajetan Abrahamowicz, A. Kochanowski junior și dr. St. Stefanowicz.
- 02.28. – Cernăuți:** A apărut nr. 17 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care s-a publicat, printre altele, în rubrică Din partea redacției – o reamintire a condițiilor de abonament și a necesității de a-l reînnoi și reglementa.
- 02.28. – Cernăuți:** În „Gazeta Polonă” a apărut o știre despre un dispozitiv inventat de Kuczabiński

02.28. – **Czerniowce**, siedziba TBPiCP: Na zakończenie karnawału urządzona przez „Sokoła” herbatka dla swoich członków oraz ich rodzin.

02.28. – **Kraków**: Zmarł prof. dr Leon Halban, ojciec prof. dr. Alfreda Habana. Jego pogrzeb odbył się we wtorek 2 marca.

Jan Bujak – Kraków

pentru a marca produsele de panificație cu numele brutăriei/brutarului.

02.28. – **Cernăuși**, sediul APAF și L: La sfârșitul carnavalului, Societatea de Gimnastică „Sokol” a organizat un ceai dansant pentru membrii săi și familiile acestora.

02.28. – **Cracovia**: A murit prof. dr. Leon Halban, tatăl prof. dr. Alfred Haban. Înmormântarea sa a avut loc marți, 2 martie.

Trad. Ștefania Carmen Zielonka

KALENDARIUM ROCZNIC 2024 CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

MARZEC

3 III – 90. rocznica urodzin **Jacka Kuronia** (1934-2004), historyka i polityka, ministra pracy i polityki społecznej, jednego z przywódców opozycji antykomunistycznej;

4 III – 205. rocznica urodzin **Narcyzy Źmichowskiej** (1819-1876), pisarki, poetki, pedagoga;

5 III – 30. rocznica śmierci **Jana Dobraczyńskiego** (1919-1994), pisarza i publicysty;

6 III – 115. rocznica urodzin **Stanisława Jerzego Leca** (1909-1966), poety, satyryka;

7 III – 185. rocznica urodzin **Adolfa Dygasińskiego** (1839-1902), pisarza, publicysty, wydawcy i księgarza;

8 III – 15. rocznica śmierci **Zbigniewa Religi** (1938-2009), kardiochirurga i polityka, senatora i ministra zdrowia, wykonawcy pierwszego w Polsce udanego zabiegu przeszczepu serca;

11 III – 80. rocznica urodzin **Wojciecha Kordy** (1944), gitarzysty, wokalisty i kompozytora;

12 III – 30. rocznica śmierci **Anatola Radzinowicza** (1911-1994), scenarzysty;

13 III – 125. rocznica urodzin **Jana Lechonia** (1899-1956), poety i satyryka, eseisty, tłumacza, krytyka literackiego i teatralnego;

14 III – 230. rocznica urodzin **Józefa Bema** (1794-1850), generała artylerii, działacza politycznego Wielkiej Emigracji;

16 III – 15. rocznica śmierci **Marii Burskiej-Przybory** (1910-2009), śpiewaczki operowej;

19 III – 20. rocznica śmierci **Zygmunta Kubiaka** (1929-2004), krytyka literackiego, eseisty, tłumacza;

22 III – 10. rocznica śmierci **Zbigniewa Wójcika** (1922-2014), historyka;

MARTIE

3 III – 90 de ani de la nașterea lui **Jacek Kuroń** (1934-2004), istoric și politician, ministru al muncii și politicii sociale, unul dintre liderii opoziției anticomuniste;

4 III – 205 ani de la nașterea **Narcyzei Źmichowska** (1819-1876), scriitoare, poetă, pedagogă;

5 III – 30 de ani de la moartea lui **Jan Dobraczyński** (1919-1994), scriitor și publicist;

6 III – 115 ani de la nașterea lui **Stanisław Jerzy Lec** (1909-1966), poet, satiric;

7 III – 185 de ani de la nașterea lui **Adolf Dygasiński** (1839-1902), scriitor, publicist, editor și librar;

8 III – 15 ani de la moartea lui **Zbigniew Religa** (1938-2009), chirurg cardiolog și politician, senator și ministru al sănătății, realizatorul primului transplant de inimă reușit din Polonia;

11 III – 80 de ani de la nașterea lui **Wojciech Korda** (1944), chitarist, vocalist și compozitor;

12 III – 30 de ani de la nașterea lui **Anatol Radzinowicz** (1911-1994), scenarist;

13 III – 125 de ani de la nașterea lui **Jan Lechoń** (1899-1956), poet și satiric, eseist, traducător, critic literar și de teatru;

14 III – 230 de ani de la nașterea lui **Józef Bem** (1794-1850), general de artilerie, activist politic al Marii Emigrații;

16 III – 15 ani de la moartea **Mariei Burska-Przybora** (1910-2009), cântăreață de operă;

19 III – 20 de ani de la moartea lui **Zygmunt Kubiak** (1929-2004), critic literar, eseist, traducător;

22 III – 10 ani de la moartea lui **Zbigniew Wójcik** (1922-2014), istoric;

23 III – 200. rocznica urodzin **Zygmunta Miłkowskiego** (1824-1915), pisarza i działacza niepodległościowego;
25 III – 70. rocznica śmierci **Leona Schillera** (1887-1954), reżysera, krytyka i teoretyka teatru;
26 III – 80. rocznica urodzenia **Igora Mitoraja** (1944-2014), rzeźbiarza;
27 III – 120. rocznica śmierci **Wandy Żeleńskiej** (1841-1904), pisarki;
31 III – 35. rocznica śmierci **Jerzego Niemojowskiego** (1918-1989), poety.

23 III – 200 de ani de la nașterea lui **Zygmunt Miłkowski** (1824-1915), scriitor și militant al independenței;
25 III – 70 de ani de la moartea lui **Leon Schiller** (1887-1954), regizor, critic și teoretician de teatru;
26 III – 80 de ani de la nașterea lui **Igor Mitoraj** (1944-2014), sculptor;
27 III – 120 de ani de la moartea **Wandei Żeleńska** (1841-1904), scriitoare;
31 III – 35 de ani de la moartea lui **Jerzy Niemojowski** (1918-1989), poet.

Ogłoszenie

Szanowni Państwo – członkowie, sympatycy, a także wszyscy zainteresowani wstąpieniem do Związku Polaków w Rumunii – przypominamy o fakcie, że członkostwo w Związku Polaków w Rumunii, który jest jedyną organizacją polonijną działającą w Rumunii i uznaną przez rumuńskie władze, związane jest z opłatą składki członkowskiej w wysokości 10 RON rocznie.

Obowiązek ten dotyczy wszystkich organizacji mniejszości narodowych działających w Rumunii i jest wniesieniem symbolicznego wkładu od każdego z nas w funkcjonowanie organizacji i jej działania na rzecz zachowania naszej tożsamości narodowej.

Składki wносить należy albo bezpośrednio w siedzibie Związku Polaków w Rumunii w Domu Polskim w Suczawie, albo na ręce prezesów poszczególnych filii, którzy też udzielą Państwu wszelkich szczegółowych informacji na ten temat.

Anunț

Stimați Domni și Stimate Doamne – membri, simpatizanți, dar și toți cei interesați să adere la Uniunea Polonezilor din România – Vă reamintim despre faptul că apartenența la Uniunea Polonezilor din România, care este unica organizație a polonezilor din România, fiind recunoscută de autoritățile române, se plătește printr-o cotizație în valoare de 10 lei pe an.

Această obligație le revine tuturor organizațiilor minorităților naționale de pe teritoriul României și reprezintă o contribuție simbolică de la fiecare dintre noi pentru funcționarea organizației și a activității sale în folosul păstrării identității noastre naționale.

Contribuția poate fi făcută fie direct la sediul Uniunii Polonezilor din România, la Casa Polonă din Suceava, fie președinților fiecărei filiale locale în parte, și care vă vor da toate informațiile despre acest subiect.

Suczawa | Suceava – Alina Valentina Marcu
Jassy | Iași – Dorel Perlanovschi
Konstanca | Constanța – Barbara Breabăn
Bukareszt | București – Bogdan Polipciuc
Moara – Tadeus Biseada

Radowce | Rădăuți – Cazimir Schmidt
Gura Humorului – Cazimir Balac
Păltinoasa – Ștefania Briac
Seret | Siret – Anton Perlanovschi
Wikszyany | Vicșani – Iosif Paraneac
Pojana Mikuli | Poiana Micului – Iosif Irișec
Plesza | Pleșa – Edviga Alexandrovici
Nowy Sołonec | Solonețu Nou – Ana Zielonka
Kaczyka | Cacica – Cristina Cehaniuc

Zarząd Związku Polaków w Rumunii Conducerea Uniunii Polonezilor din România

Revista „Polonus” este editată din fonduri de la bugetul de stat prin Secretariatul General al Guvernului – Departamentul pentru Relații Interetnice.

Pismo Związku Polaków w Rumunii | Revista Uniunii Polonezilor din România

POLONUS

ISSN 1223-4192

Str. Ion Vodă Viteazul nr 5

720034 Suceava

Tel./fax: +40 230 520355

redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

DTP | Druk | Tipar

Redaktor naczelny

Redactor-șef

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Kolektyw redakcyjny

Colectivul de redacție

Barbara Breabăn

Iuliana Agneșca Dascălu

Ștefania Carmen Zielonka

Proiect finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2023”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Proiectul este finanțat din fondurile Cancelariei Președintelui Consiliului de Miniștri al RP în cadrul concursului „Diaspora și Polonezii din Străinătate 2023”.

Publicația prezintă doar opiniile autorilor și nu poate fi identificată cu poziția oficială a Cancelariei Președintelui Consiliului de Miniștri al RP.

